S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

3 उपकृ, साहाय्यं दा 3 U, अनुग्रह् 9 P. **4** (Guard &c.) विश्रम् c., नियोगात् विश्रामं दा. **-ed,** *a.* उद्धृत, मुक्त, शांत, शमित &c.; 'r. of anxiety' वीतचिंत, निश्चिंत, निःशल्य (मनः); 'r. of pain' शांतदुःख. **-Relief,** *s.* (दुःखात्) मोचनं, मोक्षः, उद्धारः, शमनं, मुक्ति *f.*, अपहरणं, अपनयनं, परिहारः. **2** सुखं, उप-प्र-शमः, निर्वापणं, चिंता-प्रशमः-शांति *f.* स्वास्थ्यं, निर्वृत्तिः, विश्रामः, निश्चिंतता; एकपदे एव दुःखविश्रामं ददाति (U. 6) 'gives r. to my sorrow'; कर्तव्यानि दुःखितैर्दुःखनिर्वापणानि (U. 3). **3** उपकारः, साहाय्यं; 'she brought her lovely limbs into r.' पुपोष लावण्यमयान् विशेषान् (K. I. 25).

Religion, *s.* धर्मः. **2 Piety,** q. v. **-Religious,** *a.* धर्म्य, धर्म-दैव- in comp.; 'r. rites' धर्मक्रियाः. **2** धर्मात्मन्, पुण्यशील, धर्माचारिन्, व्रतिन्, धर्मनिष्ठ, धार्मिक (की *f.*); *See* **Pious, -ly,** *adv.* धार्मिकवत्, ईश्वरभक्त्या. **-ness,** *s.* धार्मिकत्वं, धर्मनिष्ठा, धर्मपरता.

Relinquish, *v. t.* त्यज् 1 P, उत्-वि-सृज् 6 P, हा 3 P, मुच् 6 P. **-ment,** *s.* त्यागः, उत्सर्गः, मोचनं; *See* **Abandon,-ment.**

Reliquary, *s.* अवशिष्टाधारः-भाजनं.

Relish, *v. t.* स्वाद् c., रस् 10, सुरसीकृ 8 U, स्वादूकृ. **2** आस्वाद् 1 A. **3** अभि-,रुच् 1 A, अभिनंद् 1 P; *See* **Like,** *s.* रसः, आ-, स्वादः-स्वादनं, रुचि *f.*; 'has lost r. for dates' पिंडखर्जूरैरुद्वेजित (S. 2). **2** अभि-, रुचिः, अभिलाषः, इच्छा. **3** अव-उप-दंशः.

Reluctant, *a* अनिच्छत्, विमनस्, अनिच्छु, असंतुष्ट, अकाम, निष्काम, वि-पराङ्-मुख, विमत. **-ly,** *adv.* बलात्, अनिच्छया, अकामं-मतः-मेन, by (*a.*), 'he went out r.' अनिच्छन्नपि निर्जगाम. **-Reluctance,** *s.* अनिच्छा, अकामः, असंतोषः, वैमनस्यं, विमुखता, अरुचि *f.*

Rely, *v. i.* (On) विश्वस् 2 P, प्रति-इ 2 P. विश्रंभ् 1 A; श्रद्धा 3 U. **2** आ· अव-लंब् 1 A, आ-सं-श्रि 1 U; oft. ex. by आयत्त, अधीन, तंत्र in comp.; 'I r. on you alone' भवानेव ममाश्रयः-शरणं. **-iance,** *s.* विश्वासः, प्रत्ययः, विश्रंभः, श्रद्धा. **2** अवलंबः-बनं, आ-सं-श्रयः, शरणं. **-ing,** *a.* अवलंबिन्, आश्रित, विश्वासिन्, जातप्रत्यय.

Remain, *v. i.* अव-स्था 1 A, स्था 1 P, आस् 2 A, वृत् 1 A; *See* **Continue. 2** नि-,वस् 1 P, स्था, अधि-ष्ठा. **3** शिष् pass., अव-परि-उत्°-, उद्-वृत्; 'he r. ed only' in memory (his name only r. ed) स्मर्तव्यशेषं नीतः; 'r. ing after what is eaten' भुक्तावशिष्टं, भुक्तशेषं (अन्नं); 'those who r. ed alive' हतशेषाः. **-ing,** *a.* अव-,शिष्ट-शेष, उद्वृत्त; 'pass the r. months' शेषान्मासान्गमय; 'during the r. part of his life' आयुःशेषे. **-Remains,** *s.* अस्थ्यादिशेषः, अस्थीनि. **-Remainder,** *s.* अव-, शेषः-षं-शिष्टं,उद्वर्तः, शेषभागः; (in arithmetic) शेषं, अंतरं; (of men) ex. by अन्य, इतर; *See* **Other;** 'subtracting 4 from 10 the r. is 6' दशसु चतुर्भिर्विवर्जितेषु षड् शेषं or षड् अवशिष्यंते.

Remand, *v. t.* पुनः प्र-हि 5 P or आह्वे 1 P.

Remark, *v. t.* लक्ष् 10, अवेक्ष् 1 A, निरूप् 10. **2** आभि-धा 3 U, वच् 2 P, वद् 1 P; *See* **Observe. -***s.* उक्ति *f.*, वचनं, अभिधानं, वचस् *n.*, भाषणं; (written) लिखितं, लेखः. **2** अवेक्षणं, निरूपणं. **3** चर्चा, अनुशासनं. **-able,** *a.* अपूर्व, अद्भुत, आश्चर्यभूत. **2** विख्यात, विश्रुत, अलौकिक (की *f.*), लोकोत्तर, प्रसिद्ध, विशिष्ट, उत्कृष्ट, स्मरणार्ह, विशेष in comp. **-ably,** *adv.* सातिशयं, विशेषेण, विशेषतः, अद्भुतं, विशिष्टप्रकारेण.

Remarried, *a.* पुनरूढ, पुनर्भू.

Remedy, *v. t.* प्रतिकृ 8 U, प्रतिवि-धा 3 U, प्रतिसमा-समा-धा; परिहृ 1 P; प्र-उप-शम् c. (शमयति), साध् c., कित् desid. (चिकित्सति-ते); उप-चर् 1 P. **-***s.* औषधं; भेषजं, अगदः; *See* **Medicine. 2** प्रतिक्रिया, प्रति-(ती)कारः, उपशमः, उपायः, उपचारः, प्रतिविधानं, उपक्रमः, चिकित्सा, प्रतिसमाधानं. **-iable,** *a.* प्रतिकार्य, प्रतिविधेय, चिकित्स्य, शक्यप्रतिकार, शक्योपचार. **-ial,** *a.* प्रतिकारक, प्रतिकारिन्, (*s.*) in comp.; 'a r. measure proves effective' प्रतिकारविधानं फलाय कल्पते (R. viii. 40.). **-less,** *a.* अप्रतिकार्य, अप्रतिविधेय, निरुपाय अप्रतिकार, दुरुपचार.

Remember, *v. t.* स्मृ 1 P, सं-अनु-,° (with gen. when regret is shown), अनुचिंत् 10, अनु-बुध् 1 P, 4 A. **2** (Keep in mind) स्मृ, हृदये-चित्ते नि उप-धा 3 U, मनसि कृ 8 U, अव-धृ 10; 'please, r. these words well' हृदि एनां (भारतीं) उपधातुमर्हसि (R. viii. 77); 'r. me to your brother' स्मर्तव्योऽहं तव भ्रातुः. **-Remembrance,** *s.* स्मरणं, स्मृति *f.*, अनुचिंतनं, अवधारणं-णा. **2** स्मारकं, स्मारणं, स्मरणवस्तु, अभिज्ञानं; 'r. of love' प्रीत्यभिज्ञानं. **-er,** *s.* स्मारकः, उद्बोधकः.

Remind, *v. t.* स्मृ c., अनु-सं-°, उद्-प्र-अनु-बुध् c.; 'this group of gallants, as if, r. s me to-day of Pātāla' पातालं मामद्य संस्मरयतीव भुजंगलोकः (Rat. 1) Oh

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007